

بررسی و علل پولشویی و تأثیر آن بر اقتصاد کشور

مهناز شهسواری

دانشجوی کارشناسی ارشد، M_shahsavari_11@yahoo.com

چکیده: نتایج حاصل از مطالعه ی حاضر نشان دهنده روند رو به کاهش نسبت حجم پول های کثیف به نقدینگی در طی دوره زمانی ۹۸-۱۳۵۸ می باشد. در مقاله حاضر علاوه بر تخمین روند حجم پول های کثیف به بررسی تأثیر پولشویی بر مصرف در اقتصاد ایران نیز پرداخته شده است. به طوریکه تأثیر پولشویی بر مصرف مثبت است. علامت مثبت این پارامتر، همان طور که قبلاً اشاره شد، بدین صورت توجیه می شود که با افزایش رشد پولشویی در کشور، میزان مصرف سرانه افراد افزایش می یابد. با توجه به اینکه افراد با گروه های درآمدی متفاوت به دو دسته ثروتمند و فقیر تقسیم می شوند، لذا میزان مصرف سرانه افراد نیز متفاوت می باشد. افراد فقیر درآمد خود را صرف خرید کالاهای ضروری کرده در حالیکه افراد ثروتمند درآمد خود را صرف خرید کالاهای لوکس می کنند. با توجه به اینکه آمار موجود در بانک مرکزی و سالنامه های آماری به تفکیک مصرف کالای ضروری و لوکس نمی باشد، بنابراین متغیر مصرف سرانه به صورت مصرف سرانه کل افراد در نظر گرفته شده که تأثیر پولشویی بر مصرف مثبت می باشد.

۱ مقدمه

جغرافیایی آن، قابل ردیابی نباشد. عملیات پولشویی به علت پیچیدگی و گستردگی آثار و تبعات منفی اقتصادی و اجتماعی، از کانال های زیادی می تواند بر پیکره ی اجتماع تأثیر سوء گذاشته و نظام اقتصادی را متزلزل سازد. این پدیده می تواند حاکمیت قانون را تضعیف، امنیت، سرمایه گذاری- های داخلی و خارجی را کاهش، و با افزایش هزینه های جامعه و دولت برای مقابله با آن، باعث کاهش سرمایه گذاری دولت در حوزه های مختلف آموزشی و بهداشت شده و از این طریق جامعه را از منافع ناشی از این نوع سرمایه گذاری ها محروم نماید. این پدیده می تواند از طریق انتقال قدرت خرید از قربانیان به مجرمان بر سطح مصرف جامعه نیز تأثیرگذار باشد. زمانی که منابع مالی از قربانیان به مجرمان منتقل می شود نحوه ی صرف پول ها با حالتی که قبلاً داشت متفاوت می شود. عمل پولشویی موجب خرید دارایی های بخش حقیقی، جواهرات، اشیا هنری و لوکس می شود تا اینکه پول ها موجب جلب توجه ناظران مالی نشوند (بارتلت، ۲۰۰۲). در حالیکه قربانیان این پول ها را صرف خرید لوازم مصرفی خود و پس انداز برای روزهای نیاز خود می کنند (واکر، ۱۹۹۵).

برنامه ریزی های اقتصادی، نیازمند آگاهی از عملکرد عمومی اقتصاد کشور است. اما در اغلب کشورها، بخشی از فعالیت های اقتصادی در معرض دید سیاست گذاران اقتصادی قرار نمی گیرد. بنابراین، یکی از دغدغه های اصلی سیاست گذاران اقتصادی کشورهای مختلف، روبه رو بودن با فعالیت هایی است که به دلایل مختلف از دید ناظران رسمی دور مانده و عملکرد اقتصاد را با اختلال مواجه می کنند، که یکی از این فعالیت ها پولشویی^۱ است (عرب مازار یزدی و خودکاری، ۱۳۸۶).

پولشویی عبارت است از تلاش برای تغییر شکل عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه با هدف پنهان سازی اصل وجوه نقد یا مقدار، منشأ و مالکیت آن به منظور گریز از شناسایی و پیگرد فعالیت های مجرمانه یا شواهد فعالیت های غیرقانونی. پولشویی فرآیندی سه مرحله ای است: مرحله نخست مستلزم قطع هرگونه ارتباط مستقیم بین جرم و عوایدی است که از آن حاصل شده است، مرحله دوم عبارت است از مخفی کردن رد مال برای فرار از پیگرد قانونی و مرحله سوم عبارت است از بازگرداندن مجدد عواید حاصل از جرم به مجرم، به گونه ای که منشأ، نحوه کسب و محل